

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Bursíkové a soudců Jana Peroutky a Kryštofa Horna ve věci

žalobkyně:

Galafruit s.r.o.

sídlem V Celnici 10, Praha 1

zastoupená advokátem JUDr. Lubomírem Procházkou
sídlem Lesní 15, Jevany

proti

žalovanému:

Krajský úřad Středočeského kraje

sídlem Zborovská 11, Praha 5

za účasti:

Povodí Labe, státní podnik

sídlem Víta Nejedlého 8, Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2022, č. j. 111582/2022/KUSK,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2022, č. j. 111582/2022/KUSK, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 15 342 Kč k rukám jejího zástupce JUDr. Lubomíra Procházky, advokáta.

III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Městský úřad Kolín (dále jen „vodoprávní úřad“) rozhodnutím ze dne 11. 7. 2022, č. j. MUKOLIN/OZPZ 56020/22-stan (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), zamítl žalobkyninu žádost o změnu povolení k nakládání s povrchovými vodami týkající se snížení minimálního zůstatkového průtoku (dále jen „MZP“) za odběrným místem povrchových vod. Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobkynino odvolání a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
2. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 5. 12. 2022 se žalobkyně domáhala zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému.

II. Obsah žaloby a ostatních vyjádření účastníků

3. Žalobkyně v *žalobě* shrnula dosavadní průběh správního řízení. Podle vodoprávního úřadu a žalovaného je jediným důvodem, pro který nelze žalobkyni v žádosti o změnu povolení k nakládání s vodami vyhovět, domněnka, že snížením MZP za odběrným místem dojde k zásahu do dříve vydaného povolení k nakládání s vodami ze dne 16. 7. 2009, sp. zn. OZPZ 133/2009-81414/2008-stan (dále jen „povolení pro vodní dílo Zbraň“), které upravuje nakládání s povrchovými vodami při obhospodařování vzdouvacího objektu. Zjednodušeně řečeno stanovuje, jakým způsobem má být přitékající voda v řece Cidlině dělena mezi Žehuňský rybník a Žehuňský náhon. Také určuje minimální a maximální hodnoty průtoku, které mají být na vzdouvacím objektu převedeny z řeky Cidliny do Žehuňského náhonu. Žádným způsobem neupravuje nakládání s vodami na samotném Žehuňském náhonu. Podmínka uvedená ve výroku II. povolení pro vodní dílo Zbraň, podle níž má být MZP pod vzdouvacím objektem zásadně 80 l.s^{-1} znamená, že za standardních podmínek má od vzdouvacího objektu z řeky Cidliny přitékat průtok minimálně 80 l.s^{-1} . Z povolení pro vodní dílo Zbraň nelze ani rozšiřujícím výkladem dovodit, že by podle něj musel být MZP 80 l.s^{-1} udržován po celé délce Žehuňského náhonu. To není vzhledem k průsakům a proměnlivému výparu ani technicky možné. Povolení pro vodní dílo Zbraň nebylo vydáno k nakládání s povrchovými vodami v Žehuňském náhonu, ale toliko k rozdělování vody přitékající řekou Cidlinou před ústím do Žehuňského rybníku. Nakládání s vodami v Žehuňském náhonu tedy nebylo předmětem řízení, v němž bylo povolení pro vodní dílo Zbraň vydáno.
4. Žalobkyně odkázala na metodický pokyn Ministerstva životního prostředí č. 9 ke stanovení hodnot MZP ve vodních tocích. Z něj vyplývá, že MZP má být stanoven pro konkrétní profil vodního toku, typicky bezprostředně pod místem povolovaného nakládání s vodami. Stanovení MZP pro celou délku vodního toku je nepraktické, jelikož by vodoprávní úřad musel kontrolovat MZP v každém jednotlivém bodě vodního toku. Vodoprávní úřad se v povolení pro vodní dílo Zbraň nijak nezabýval tím, jak by MZP po celé délce Žehuňského náhonu prakticky kontroloval. Pokud by povolení pro vodní dílo Zbraň skutečně stanovilo MZP pro celou délku Žehuňského náhonu, znamenalo by to pro adresáta povolení neustálou nejistotu v tom, zda tuto podmínku splňuje, či nikoliv. Adresát povolení by se buď musel spolehnout na to, že vodoprávní úřad rezignuje na kontrolu dodržování MZP, nebo by musel ze vzdouvacího objektu pouštět do náhonu vždy vyšší průtok než 80 l.s^{-1} .

Jedině tak by si mohl být jistý, že v každém jednotlivém profilu vodního toku bude průtok alespoň 80 l.s⁻¹.

5. Místo, kde žalobkyně odebírá vodu, se nachází níže od vzdouvacího objektu po proudu Žehuňského náhonu. Požadované snížení MZP za odběrným místem tedy nemůže žádným způsobem zasáhnout do povolení pro vodní dílo Zbraň, jelikož do Žehuňského náhonu bude moci od vzdouvacího objektu přitékat minimálně 80 l.s⁻¹. Pokud by se uplatnil výklad zastávaný žalovaným, znamenalo by to, že vydáním povolení pro vodní dílo Zbraň došlo k nepřípustnému zásahu do jiných dříve vydaných povolení nakládání s vodami. Tato povolení umožňují odběr vody z Žehuňského náhonu v celkovém rozsahu minimálně 7 l.s⁻¹. Všechna povolení mají platnost do 31. 12. 2027. Jestliže by podle povolení pro vodní dílo Zbraň bylo potřeba udržovat v celém rozsahu Žehuňského náhonu minimální zůstatkový průtok ve výši 80 l.s⁻¹, znamenalo by to, že dříve povolené odběry by byly tímto povolením omezeny. Pokud by ze vzdouvacího objektu přitékalo do Žehuňského náhonu pouze 80 l.s⁻¹, nebyly by dříve povolené odběry možné vůbec. Z povolení pro vodní dílo Zbraň není patrné, že by k jeho vydání daly subjekty oprávněné z dříve vydaných povolení (k odběru vody v Žehuňském náhonu) souhlas.
6. Žalobkyně dále upozornila na nestandardní postup vodoprávního úřadu v průběhu předcházejícího řízení. Vodoprávní úřad o žalobkynině žádosti rozhodoval již potřetí. Předchozí rozhodnutí vodoprávního úřadu žalovaný zrušil. Z dosavadního průběhu řízení je přitom patrné, že vodoprávní úřad postupuje zcela účelově a snaží se žalobkyninu žádost zamítnout „za každou cenu.“ To má mimo jiné dokládat e-mailová komunikace mezi vedoucím vodoprávního úřadu a advokátem JUDr. Blažkem. Vodoprávní úřad se neustále snaží najít nové a nerelevantní důvody, proč žalobkynině žádosti nevyhovět. Tím celé řízení neúnosně prodlužuje a vzbuzuje pochybnosti o své nestrannosti. Vodoprávní úřad se o domnělém důvodu pro zamítnutí žádosti dozvěděl až z vyjádření jedné ze zúčastněných obcí. Je to přitom právě vodoprávní úřad, který jako jediný musí mít přehled o všech platných povoleních, jež mohou být žádostí dotčena. Pokud by povolení pro vodní dílo Zbraň skutečně neumožňovalo žalobkynině žádosti vyhovět, vodoprávní úřad mohl (a měl) tento argument použít již ve svém prvním rozhodnutí. Povolení pro vodní dílo Zbraň bylo vydáno na základě žádosti Rybářství Chlumec nad Cidlinou, a. s., avšak to kolizi žalobkyniny žádosti s dříve vydaným povolením nenamítalo. Tyto okolnosti podle žalobkynina názoru podporují argumentaci, že povolení pro vodní dílo Zbraň není pro rozhodnutí o žádosti relevantní a jedná se jen o další zástupný důvod, proč žalobkynině žádosti nevyhovět.
7. Žalovaný ve *vyjádření k žalobě* zdůraznil, že žalobkyně požaduje snížit hodnotu MZP čtyřnásobně. Podle žalovaného se MZP v povolení pro vodní dílo Zbraň týká celého obtokového Žehuňského náhonu, nejen místa, kde žalobkyně odebírá vodu. V podstatě se jedná o rozhodnutou věc, minimálně v tom, jaký průtok byl pravomocně stanoven. Žalovaný také upozornil na část prvostupňového rozhodnutí, podle které žalobkyně realizovala závlahy ovocného sadu (pro které nyní potřebuje odebírat větší množství vody) bez stavebního povolení. K námitce účelového postupu v žalobkynin neprospěch žalovaný uvedl, že právní předpisy správním orgánům neukládají povinnost vést podrobnou evidenci vydaných rozhodnutí. Je na každém, aby hájil svá práva. To, že některý z účastníků předložil důkaz až po delší době, ale před koncentrací řízení, není vadou řízení a nezpůsobuje to nezákonnost rozhodnutí ve věci.

8. Žalobkyně v *replíce* uvedla, že žalovaný i ve svém vyjádření (stejně jako v napadeném rozhodnutí) pouze bez jakékoli věcné argumentace zopakoval, že se hodnota MZP stanovená v povolení pro vodní dílo Zbraň vztahuje na celou délku obtokového Žehuňského náhonu. Takový závěr je ale nesprávný a nemá oporu v podkladech pro rozhodnutí. V podrobnostech žalobkyně odkázala na odvolání a žalobu. Žalobkyně také pro úplnost uvedla na pravou míru poukaz žalovaného na to, že systém závlah ovocného sadu realizovala bez stavebního povolení. Závlahový systém vodoprávní úřad dodatečně povolil a následně vydal k jeho užívání kolaudační souhlas.
9. Žalobkyně *při jednání* odkázala na podanou žalobu a shrnula skutkové okolnosti případu. Dále uvedla, že povolení pro vodní dílo Zbraň nijak nesouvisí s žalobkyninou žádostí. Povolení pro vodní dílo Zbraň totiž rozděluje vodu mezi Žehuňský rybník a Žehuňský náhon.
10. Žalovaný *při jednání* uvedl, že žalobkyně není oprávněna napadat nezákonnost povolení pro vodní dílo Zbraň jenom z toho důvodu, že její žádosti nebylo vyhověno.

III. Podstatný obsah správního spisu a rozhodnutí správních orgánů

11. Dne 3. 12. 2019 žalobkyně požádala o prodloužení platnosti a změnu povolení k nakládání s povrchovými vodami. Nakládání s vodami mělo spočívat v odběru povrchové vody v Žehuňském náhonu za účelem závlahy zemědělských plodin – ovocného sadu o rozloze 115 ha. Žalobkyně požadovala, aby jí bylo nově povoleno zachovat za odběrným místem vody pro zavlažovací systém MZP 20 l.s⁻¹, namísto dosavadního 80 l.s⁻¹. Žalobkyně požádala o odebírání vody 12 měsíců v roce – dosud měla povoleno odebírat vodu 6 měsíců v roce. Celkový měsíční i roční objem odebrané vody měl zůstat stejný jako dosud povolený.
12. Žalobkyně žádost doplnila o stanovisko osoby zúčastněné na řízení – Povodí Labe, státní podnik. Podle něj je z hlediska zájmů daných Národním plánem povodí Labe a Plánem dílčího povodí horního a středního Labe požadovaný záměr možný. Lze předpokládat, že záměrem nedojde ke zhoršení chemického stavu a ekologického stavu/potenciálu povrchových vod a chemického stavu a kvantitativního stavu podzemních vod. Nebude znemožněno dosažení jejich dobrého stavu/potenciálu. S požadavkem snížení MZP za odběrným místem Povodí Labe souhlasilo, a to (mimo jiné) za předpokladu, že před vydáním povolení k nakládání s vodami k žalobkynině žádosti bude vydáno nové povolení k nakládání s vodami pro „rozdělovací objekty na jezu ve Zbraňi“, čímž budou vytvořeny podmínky pro snížení MZP z 80 l.s⁻¹ na 20 l.s⁻¹.
13. Dále žalobkyně doplnila stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen „AOPK“). Ta se změnou hodnot v povolení k nakládání s vodami v Žehuňském náhonu souhlasila. Odběrné místo se nachází v ochranném pásmu Národní přírodní památky Žehuňský rybník. V rámci změny povolení k nakládání s vodami by neměla být nijak dotčena voda v Žehuňském rybníce. Všechny předměty ochrany (konkrétní rostliny a živočichové) se nachází mimo Žehuňský náhon. Pro plnění funkce ochranného pásma je vhodné, aby Žehuňský náhon plnil ekologické funkce alespoň přiměřené ekologickým funkcím vodního toku, i přestože je náhon umělým vodním dílem. Proto je nutné zachování alespoň částečného vodního sloupce nad dnem celého náhonu. Stávajícím manipulačním řádem Žehuňského rybníka z roku 1996 je MZP v Žehuňském náhonu stanoven na 80 l.s⁻¹. Podle AOPK mezi lety 2015 až 2019 opakovaně docházelo k nízkým průtokům v toku řeky Cidliny, které nebyly schopny zabezpečit ani MZP pro vodní dílo Zbraň. Hodnotu MZP 20 l.s⁻¹ lze považovat za ještě dostačující hodnotu pro zachování vodního sloupce nad dnem celého Žehuňského náhonu pod odběrným místem. Z dokumentace dostupné AOPK vyplynulo, že i bez odběru se v Žehuňském náhonu situace s takto nízkými průtoky objevují (v letních přísuších).
14. Rozhodnutím ze dne 10. 7. 2020, č. j. MUKOLIN/OZPZ 121016/19-stan (dále jen „první rozhodnutí vodoprávního úřadu“), vodoprávní úřad změnil stávající povolení k nakládání s vodami tak, že žalobkyni nově povolil odebírat z Žehuňského náhonu povrchovou vodu 9 měsíců v roce (od března do listopadu) a prodloužil dobu platnosti povolení o 10 let. Současně však vodoprávní úřad nepovolil změnu MZP za odběrným místem povrchových vod z 80 l.s⁻¹ na 20 l.s⁻¹. Taková změna by byla v rozporu s manipulačním řádem Žehuňského rybníka (platným od roku 1996). Také zastupitelstvo obce Žehuň vydalo ke snížení MZP nesouhlasné stanovisko. Změna MZP v Žehuňském náhonu sice byla povolena již v roce 2019, avšak tehdejší snížení vycházelo z povolené mimořádné manipulace na jezových a hrázových objektech. Mimořádnou manipulaci žalovaný povolil kvůli mimořádnému suchu a časově ji omezil do 31. 3. 2020. Vodoprávní úřad nemohl měnit hodnoty MZP stanovené manipulačním řádem. Jednou povolená výjimka není pro následná

řízení závazná. Dále měl vodoprávní úřad za to, že by snížení MZP mohlo mít negativní vliv na přírodní poměry v lokalitě a na stav povrchových vod v Žehuňském náhonu, jelikož v důsledku nízkých průtoků voda v náhonu „zahnívá“. Vodoprávní úřad již dříve řešil podněty vlastníků nemovitostí v blízkosti náhonu, kteří si stěžovali na zápach zahnívající vody.

15. Proti prvnímu rozhodnutí vodoprávního úřadu podala žalobkyně odvolání. Podle jejího názoru změna manipulačního řádu není podmínkou pro změnu povolení k nakládání s vodami. Naopak, změna povolení k nakládání s vodami může následně vyústit v potřebu změnit manipulační řád tak, aby byl v souladu s novým zněním povolení. Dále žalobkyně podotkla, že obec je ve vodoprávním řízení účastníkem řízení, jehož vyjádření nemá povahu závazného stanoviska, od kterého se nelze odchýlit. Vodoprávní úřad přesvědčivě nevysvětlil, proč své rozhodnutí opřel právě o nesouhlasné stanovisko obce Žehuň, přestože se ostatní účastníci řízení a dotčené orgány vyjádřili k žádosti kladně. Pokud jde o vliv požadované změny MZP na životní prostředí, vodoprávní úřad své odůvodnění opřel pouze o blíže neurčité podněty vlastníků nemovitostí v blízkosti Žehuňského náhonu. Podle žalobkyně ale požadovaná změna nebude mít na životní prostředí výraznější vliv.
16. Rozhodnutím ze dne 19. 10. 2020, č. j. 148572/2020/KUSK, žalovaný první rozhodnutí vodoprávního úřadu zrušil. Žalovaný přisvědčil žalobkyni v tom, že nesoulad požadované změny MZP s manipulačním řádem nemůže být důvodem pro nevyhovění žádosti. Pokud je povolení k nakládání s vodami vztahující se k určitému vodnímu dílu změněno, potom je potřeba ve smyslu této změny upravit (aktualizovat) i manipulační řád vodního díla. Žalovaný také souhlasil s tím, že vodoprávní úřad svůj závěr o negativním vlivu snížení minimálního zůstatkového průtoku na životní prostředí („zahnívání“ vody) neposoudil dostatečně. Občané obcí přiléhajících k Žehuňskému náhonu si sice dříve stěžovali na zápach, avšak ze závazného stanoviska AOPK vyplynulo (i na základě terénních šetření AOPK), že i při snížení MZP pod odběrným místem na 20 l.s^{-1} zůstane nade dnem koryta náhonu zachován vodní sloupec postačující pro zachování ekologické funkce vodoteče.
17. Rozhodnutím ze dne 7. 7. 2021, č. j. MUKOLIN/OZPZ 56702/21-stan (dále jen „druhé rozhodnutí vodoprávního úřadu“), vodoprávní úřad zamítl žalobkyninu žádost o změnu MZP za odběrným místem pro závlahu z 80 l.s^{-1} na 20 l.s^{-1} . Podle obcí Choťovice a Žehuň by se změna MZP dotkla práv jejich občanů. Ti by nemohli nejen využívat vydaná povolení k nakládání vodami, ale nebylo by jim umožněno ani obecné nakládání s povrchovými vodami podle § 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Vodoprávní úřad zrekapituloval hodnoty povoleného odběru vody podle 14 platných povolení k nakládání s vodami v Žehuňském náhonu, jež během řízení založil do spisu. Celkově byl pro zajištění povolených odběrů potřebný průtok 14 l.s^{-1} . Pro provoz malé vodní elektrárny (nacházející se na konci Žehuňského náhonu) je potřeba průtok dalších 10 l.s^{-1} . Vzhledem k oteplování lze předpokládat i nárůst výparu z plochy náhonu. V současné době je v letních měsících úbytek průtoku přibližně 1 l.s^{-1} . Lze tak konstatovat, že pro pokrytí potřeb povolených odběrů a malé vodní elektrárny musí být v náhonu zajištěn MZP 25 l.s^{-1} . Snížení hodnoty MZP v náhonu urychlí vznik kritického stavu pro vodní živočichy v období sucha a zhorší fyzikální a chemické vlastnosti vody.
18. Proti druhému rozhodnutí vodoprávního úřadu žalobkyně podala odvolání. Vodoprávní úřad odůvodnil své rozhodnutí zejména tím, že snížení MZP by mohlo mít vliv na dříve vydaná povolení k nakládání s vodami. Snížení MZP za odběrným místem ale nemůže mít na přibližně polovinu povolení k nakládání s vodami, které vodoprávní úřad ve svém

rozhodnutí zrekapituloval, vliv. Taková povolení totiž buď nesouvisí s Žehuňským náhonem, nebo není vodní tok v místě povoleného odběru závislý pouze na přítoku z Žehuňského náhonu. Pokud by odběry podle platných povolení k nakládání s vodami probíhaly v jeden okamžik, potřebný průtok pro jejich uspokojení by byl pouze 7 l.s^{-1} (nikoli 14 l.s^{-1}). U závěru o tom, že úbytek vody v důsledku výparu činí 1 l.s^{-1} , není zřejmé, z jakých dat vodoprávní úřad vycházel. Není ani zřejmý zdroj hodnot týkajících se MZP pro potřeby malé vodní elektrárny. Posouzení vodoprávního úřadu, podle kterého by možné snížení MZP v Žehuňském náhonu mělo negativní vliv na životní prostředí, je v rozporu se závazným stanoviskem AOPK. Vodoprávní úřad si tak odborné otázky svěřené zákonem do působnosti dotčeného orgánu posoudil sám na základě své vlastní úvahy, nadto není zřejmé, z jakých dat vodoprávní úřad při řešení takových otázek vycházel. Žalobkyně také poukázala na to, že nesouhlasná vyjádření obcí Žehuň a Choťovice nebyla pro vodoprávní úřad závazná. Proto měl vodoprávní úřad náležitě odůvodnit, proč vycházel právě z těchto podkladů, ačkoli obdržel i jiná (kladná) vyjádření. Žalobkyně také zopakovala, že platný manipulační řád Žehuňského rybníka není důvodem pro nevyhovění její žádosti.

19. Rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021, č. j. 124966/2021/KUSK, žalovaný druhé rozhodnutí vodoprávního úřadu zrušil. Žalovaný dal žalobkyni za pravdu v tom, že 5 povolení k nakládání s vodami se skutečně netýká Žehuňského náhonu. Odůvodnění druhého rozhodnutí vodoprávního úřadu také neobsahovalo žádný výpočet ztrát vody odparem ani žádný odkaz na zdroj určení velikosti MZP v profilu malé vodní elektrárny. Požadovaný MZP 20 l.s^{-1} byl tak schopen pokrýt jak potřeby dříve povolených odběrů povrchové vody z Žehuňského náhonu, tak odpar a MZP v profilu malé vodní elektrárny. Také při hodnocení dopadů předloženého záměru bylo pro vodoprávní úřad určující závazné stanovisko dotčeného orgánu ochrany přírody a nemohl je nahrazovat vlastními úvahami. I námitku poukazující na upřednostňování nesouhlasných (a podrobněji neodůvodněných) nesouhlasných stanovisek obcí Žehuň a Choťovice před relevantně odůvodněnými souhlasnými stanovisky označil žalovaný za „z větší části oprávněnou“. Navíc nebylo zřejmé, jak by snížení MZP ovlivnilo obecné nakládání s povrchovými vodami, jelikož i za stávající výše MZP může být v době sucha a nízkého průtoku v Cidlině obecné nakládání s vodami silně omezeno. Nízký průtok korytem může být i za stávajících podmínek doprovázen zápachem z obnažených dnových a břehových sedimentů v korytě náhonu. Pokud jde o závaznost manipulačního řádu, žalovaný opět připomněl, že manipulační řád se mění při změně povolení k nakládání s vodami (nikoliv opačně).
20. V prvostupňovém rozhodnutí (tj. v pořadí třetím rozhodnutí, v němž vodoprávní úřad projednával žalobkynin požadavek za změnu MZP za odběrným místem) vodoprávní úřad opět zamítl žalobkyninu žádost o snížení MZP za odběrným místem pro zavlažování z 80 l.s^{-1} na 20 l.s^{-1} . Rybářství Chlumec nad Cidlinou informovalo vodoprávní úřad o spolupráci s odbornou společností, která měla posoudit schopnost účelového vodního toku (tj. Žehuňského náhonu) převést určité množství vody v různých objemech na jezu Zbraň a koncový objem převedené vody u mostku v obci Žehuň, a to navíc s posouzením kvality vody a jejím vlivem na veškerou na vodu vázanou biotu po celé délce účelového toku. Rybářství Chlumec nad Cidlinou požádalo, aby vodoprávní úřad zamítl žádost o snížení MZP z důvodu, aby odborná společnost mohla získat co nejobjektivnější data. Teprve na základě takových dat by měl vodoprávní úřad rozhodnout o případném snížení MZP. Podle vyjádření obce Žehuň ze dne 7. 4. 2022 vodoprávní úřad vydal dne 16. 7. 2009 povolení k nakládání s vodami pro Žehuňský náhon – „převod vody z Cidliny odtokovým náhonem

zpět do Cidliny.“ (pozn. soudu – výše zmíněné povolení pro vodní dílo Zbraň). Povolením pro vodní dílo Zbraň byl stanoven MZP ve vodním toku pod vzdouvacím objektem ve výši 80 l.s^{-1} , přičemž povolení bylo vydáno na dobu neurčitou a je nepochybně stále platné. Vodoprávní úřad neměl kompetenci do takového povolení zasáhnout. Řízení o změně povolení pro vodní dílo Zbraň je totiž možné zahájit jen na žádost oprávněného – Rybářství Chlumec nad Cidlinou. Rybářství Chlumec nad Cidlinou se navíc ke snížení MZP pod odběrným místem pro závlahu ovocného sadu vyjádřilo odmítavě. Vodoprávní úřad proto na základě poukazu obce Žehuň na dříve vydané povolení pro vodní dílo Zbraň uzavřel, že MZP je stanoven pro celý Žehuňský náhon v množství 80 l.s^{-1} . Bez změny povolení pro vodní dílo Zbraň nebylo možné povolit změnu MZP na 20 l.s^{-1} za odběrným místem pro zavlažování ovocného sadu. Pokud jde o řešení nedostatku vody pro závlahu, žalobkyni byla povolena realizace závlahové nádrže. Proto nebylo nutné snižovat MZP a ohrožovat vodní poměry v Žehuňském náhonu.

21. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání. To odůvodnila obdobně jako žalobu – neztotožnila se s názorem vodoprávního úřadu, podle něhož povolení pro vodní dílo Zbraň upravuje nakládání s vodami v samotném Žehuňském náhonu. Podle žalobkyně nemusí být MZP 80 l.s^{-1} udržován po celé délce Žehuňského náhonu, proto požadované snížení MZP za odběrným místem pro závlahu ovocného sadu nemůže do povolení pro vodní dílo Zbraň zasáhnout. Dále upozornila na to, že stanovení MZP po celé délce Žehuňského náhonu by omezilo dříve vydaná povolení k odebrání povrchových vod. Žalobkyně též měla výhrady k postupu vodoprávního úřadu (podle ní se snaží neustále její žádost zamítnout, o čemž svědčí i e-mailová komunikace s advokátem) a tomu, že se o existenci povolení pro vodní dílo Zbraň dozvěděl teprve k poukazu jedné z obcí při třetím rozhodování o žalobkynině žádosti.
22. V napadeném rozhodnutí žalovaný souhlasil s výkladem vodoprávního úřadu, podle kterého se MZP stanovený ve výroku povolení pro vodní dílo Zbraň vztahuje na celou délku Žehuňského náhonu. K povolenému převodu vody je potřeba obtokový náhon v celé jeho délce. Obdobný přístup k hodnocení této problematiky lze vyčíst i z vyjádření správce povodí a vodního toku Cidliny – podle Povodí Labe je povolení změny MZP k žalobkynině žádosti podmíněno vydáním nového povolení k nakládání s vodami pro rozdělovací objekty na jezu ve Zbrani, tj. povolení, které by umožnilo snížení MZP v Žehuňském náhonu z 80 l.s^{-1} na 20 l.s^{-1} . Námitku týkající se případného zásahu (při nutnosti udržovat MZP 80 l.s^{-1} po celé délce náhonu) do dříve vydaných povolení k nakládání s vodami měl žalovaný za „do jisté míry opodstatněnou“. Šest z devíti povolení vydaných v roce 2007 pro jednotlivé maloodběry vody obsahuje i podmínku dodržení MZP (v té době se výše MZP odvozovala od hodnoty uvedené pro obtokový náhon ve schváleném manipulačním řádu Žehuňského rybníka, tato výše byla stejná jako výše MZP stanovená později povolením pro vodní dílo Zbraň). Navíc tři povolení k odběru vody z roku 2007 byla vydána pro spodní úsek obtokového náhonu, ve kterém bývá průtok v náhonu u hráze Žehuňského rybníka zvyšován vodou z rybníka přiváděnou bočním připouštěcím objektem. Pokud jde o podivení se nad tím, že si v předchozím průběhu vodoprávního řízení účastníci řízení na povolení pro vodní dílo Zbraň „nevzpomněli“, žalovaný vysvětlil, že existence povolení byla odhalena až na základě podrobné rešerše dokladů a dokumentů vztahujících se k Žehuňskému rybníku, kterou provedla obec Žehuň. Všeobecná ztráta povědomí o poměrně nedávno vydaném povolení pro vodní dílo Zbraň je sice nezvyklá, avšak „znovuobjevené“ povolení je platné. Není ani zřejmé, že by pověřené úřední osoby, které dříve o žalobkynině žádosti rozhodovaly v prvním stupni, měly nějaký zájem na výsledku

řízení. Pokud vodoprávní úřad opřel své rozhodnutí o nové důvody, činil tak na základě nových dokumentů vložených do spisu.

IV. Posouzení věci soudem

23. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, po vyčerpání řádných opravných prostředků, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
24. Spornou otázkou v projednávané věci je, zda povolení pro vodní dílo Zbraň zavazuje oprávněného (Rybářství Chlumec nad Cidlinou) k udržování MZP 80 l.s⁻¹ v Žehuňském náhonu bezprostředně pod rozdělovacím objektem (jen v profilu), anebo po celé délce Žehuňského náhonu (v celém úseku). Ve druhém případě by se totiž požadované snížení MZP pod odběrným místem pro závlahu žalobkynina ovocného sadu dostalo s povolením pro vodní dílo Zbraň do kolize.
25. Podle § 8 odst. 2 vodního zákona se povolení k nakládání s vodami vydává fyzickým nebo právnickým osobám k jejich žádosti. Fyzická nebo právnická osoba, která má platné povolení k nakládání s vodami podle odstavce 1 nebo podle předchozích předpisů (dále jen „oprávněný“) je oprávněna nakládat s vodami v rozsahu a k účelu po dobu uvedenou v platném povolení.
26. Podle § 36 odst. 1 vodního zákona minimálním zůstatkovým průtokem je průtok povrchových vod, který ještě umožňuje obecné nakládání s povrchovými vodami a ekologické funkce vodního toku a zohledňuje možnosti rekreační plavby.
27. Podle § 36 odst. 2 vodního zákona minimální zůstatkový průtok stanoví vodoprávní úřad v povolení k nakládání s vodami. Vodoprávní úřad přitom přihlédne k podmínkám vodního toku a možnostem rekreační plavby, charakteru nakládání s vodami a vychází z opatření k dosažení cílů ochrany vod přijatých v plánu povodí podle § 26. Dále stanoví místo a způsob měření minimálního zůstatkového průtoku a četnost předkládání výsledků těchto měření vodoprávnímu úřadu.
28. Podle § 36 odst. 3 vodního zákona způsob a kritéria stanovení minimálního zůstatkového průtoku podle odstavce 2 stanoví vláda nařízením.
29. Výrokem I. povolení pro vodní dílo Zbraň bylo Rybářství Chlumec nad Cidlinou podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 2 vodního zákona povoleno vzdouvání povrchových vod na rozdělovacím objektu ve Zbrani. Výrokem II. bylo podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 5 vodního zákona povoleno jiné nakládání s vodami – převod vody z Cidliny odtokovým náhonem zpět do Cidliny. Ve výroku II. vodoprávní úřad uvedl jako „související vodní dílo“ odtokový náhon a jako MZP ve vodním toku pod vzdouvacím objektem stanovil 80 l.s⁻¹. Výrokem III. bylo podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 5 vodního zákona povoleno jiné nakládání s povrchovými vodami – převod části povodňových průtoků v Cidlině bočním korytem od odlehčovacího stavidlového jezu „Šulka“ do Žehuňského rybníka. Výrokem IV. byly podle § 9 odst. 1 vodního zákona určeny podmínky a povinnosti pro nakládání s vodami. Ty vycházely ze stanoviska správce povodí, podle kterého musí být (mimo jiné) v odtokovém náhonu zajištěn MZP 80 l.s⁻¹ s výjimkou období, kdy je průtok v Cidlině nižší než Q₃₅₅, tj. 0,210 m³.s⁻¹ a s výjimkou zimního období. Z hlediska správy vodního toku správce povodí

upozornil, že je rozdělovací objekt ve Zbrani součástí funkčního celku Žehuňský rybník. Proto budou zásady a podmínky manipulací pro rozdělovací objekt ve Zbrani zpracovány v samostatné kapitole do manipulačního řádu Žehuňského rybníka a manipulační řád bude předložen správci povodí k vyjádření.

30. V době vydání napadeného rozhodnutí vláda nařízení předpokládané v § 36 odst. 3 vodního zákona (ještě) nevydala. Bližší způsob stanovení MZP je upraven jen v metodickém pokynu odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí ke stanovení hodnot minimálních zůstatkových průtoků ve vodních tocích ze dne 15. 10. 1998 publikovaném ve Věstníku Ministerstva životního prostředí pod č. 5/1998, jenž soud jako důkaz provedl při jednání (dále jen „metodický pokyn“). Původní § 36 vodního zákona na metodický pokyn výslovně odkazoval, avšak zákonem č. 150/2010 Sb. byl tento odkaz zrušen a nově měla tato pravidla upravit vláda již zmiňovaným a doposud nevydaným nařízením. Důvodová zpráva k zákonu č. 150/2010 Sb. k tomu uvádí, že: *„Dosavadní úprava odkazuje pouze na metodický pokyn, což se v praxi jeví jako nevyhovující. Z tohoto důvodu je odstavec 3 upraven tak, že způsob a kritéria stanovení budou předmětem vyhlášky Ministerstva životního prostředí.“* Při absenci nařízení vlády tak soud (s výhradami uvedenými níže) považuje metodický pokyn za přípustný pramen aplikovatelný pro výklad § 36 vodního zákona. Žalobkyně poukázala na odstavec 4 bod 2 metodického pokynu, podle kterého se hodnoty MZP stanoví v profilech vodních toků ovlivněných nakládáním s vodami zpravidla v profilu bezprostředně pod místem odběru vod, pokud k odběru není použito vzdouvacího zařízení, nebo v profilu pod vzdouvacím nebo rozdělovacím zařízením, které odběr nebo jiné užívání vod umožňuje. Jestliže však žalobkyně z metodického pokynu dovozuje, že se MZP musí nezbytně týkat jednoho specifického místa (což by byl v posuzovaném případě v profilu pod rozdělovacím zařízením), metodický pokyn zmiňuje, že se takto MZP stanoví *zpravidla*, tj., že se takto stanovuje ve většině případů, ale ne vždy. Ostatně v odstavci 2 metodický pokyn definuje MZP jako minimální průtok, který je nutno ponechat ve vodním toku v daném profilu nebo úseku pro udržení jeho základních vodohospodářských a ekologických funkcí. Z toho tak plyne, že MZP se může vztahovat jak ke konkrétnímu místu (profilu), tak k části (úseku) vodního toku. V praxi se pak MZP obvykle stanovuje buď jako přesně definovaný průtok vody v $\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ či $\text{l} \cdot \text{s}^{-1}$ (což může být i pro delší část toku), nebo nepřímo povinností dodržovat určitou výšku přepadového paprsku přes jez (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 6. 2020, č. j. 6 A 82/2019-58). Soud také připomíná, že metodické pokyny jsou interními předpisy ministerstev, nikoli obecně závaznými právními předpisy (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2010, č. j. 2 Afs 53/2010-63), proto nelze pouze z metodického pokynu (který navíc možnost stanovit MZP pro určitý úsek vodního toku zohledňuje) dovozovat, jak má být správně (ve smyslu zákonně) MZP stanoven.
31. Při absenci nařízení vlády, které by závazně konkretizovalo stanovení MZP jsou proto v zásadě obecně možné obě varianty – MZP může být stanoven pro profil bezprostředně pod vodním dílem (rozdělovacím objektem), anebo pro delší část vodního toku (obtokový náhon). Ve výrocích II. a IV. povolení pro vodní dílo Zbraň není způsob (rozsah) dodržování MZP stanoven jednoznačně. Z čistě jazykového hlediska je možné výroky chápat dvojím způsobem: buď předložka „pod“ odkazuje na celý vodní tok (obtokový náhon), nebo pouze na oblast bezprostředně pod rozdělovacím objektem.
32. Žalovaný v napadeném rozhodnutí akcentoval, že výrokem II. povolení pro vodní dílo Zbraň bylo oprávněnému povoleno převádět vodu obtokovým náhonem z Cidliny zpět do Cidliny, k čemuž je potřeba celý obtokový náhon. Výrok II. však podle soudu nelze

vykládat izolovaně, tj. bez souvislosti s tím, že povolením pro vodní dílo Zbraň bylo primárně povoleno vzdouvání povrchových vod podle § 8 odst. 1 písm. a) bod 2. vodního zákona – tedy rozdělování vody mezi Žehuňský rybník a Žehuňský náhon. Navíc, podle soudu ze samotného nakládání s vodami spočívajícího v jejich převodu neplyne také (implicitně) podmínka toho, aby byl při převodu absolutně zachován objem vody vstupující do obtokového náhonu (což je ostatně např. v důsledku odparu jen obtížně proveditelné) nebo aby v jakémkoli profilu vodního toku, jímž se převádí voda z Cidliny, byla zachována určitá hodnota MZP. Jinými slovy, samotným povolením převodu vody podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 5 vodního zákona je povolen „pouze“ proces odvedení části vody z hlavního koryta řeky. Obecně se totiž voda z obtokových náhonů po splnění svého účelu vrací zpět do hlavního toku, přičemž navrácený objem vody závisí na důvodu, pro který je voda odkláněna (např. k využití energetického potenciálu pro pohon vodní elektrárny, zásobování průmyslových provozů, zavlažování, popřípadě ke kombinaci těchto účelů). Ten však není (pohříchu) v prvostupňovém ani napadeném rozhodnutí (ostatně ani v povolení k vodnímu dílu Zbraň) nijak specifikován.

33. Jestliže pak obsah povolení pro vodní dílo Zbraň žalobkyně v předchozím řízení (podle soudu ne zcela neracionálně) relativizovala, k definitivnímu určení rozsahu podmínky dodržovat MZP v obtokovém náhonu bylo nutné zabývat se specifiky konkrétního obtokového náhonu: k čemu (všemu) slouží a jestli z hlediska těchto účelů dává smysl, aby byl oprávněný z povolení pro vodní dílo Zbraň povinen udržovat MZP po celé jeho délce. Takovou argumentaci však soud v napadeném rozhodnutí postrádá. V kontextu povolení k nakládání s vodami je proto důležité zvážit, zda určená hodnota MZP (která by měla být v posuzované věci případně zachována na několikakilometrovém úseku), skutečně odpovídá potřebám ochrany životního prostředí i dalším požadavkům subjektů nakládajících s vodou v oblasti Žehuňského náhonu. K objasnění obsahu rozsahu podmínky dodržovat MZP by také podle soudu mohlo přispět bližší seznámení se s průběhem vodoprávního řízení, jež k povolení pro vodní dílo Zbraň vedlo. Soud si je vědom toho, že od doby vedení vodoprávního řízení ohledně vodního díla Zbraň uplynula již delší doba (více než 10 let, ačkoli žalovaný v napadeném rozhodnutí označil povolení pro vodní dílo Zbraň za „relativně nedávné“), proto nemusí být podklady pro rozhodnutí, které by mohly skutečný rozsah podmínky dodržovat MZP přiblížit, již dochovány. Z prvostupňového nebo napadeného rozhodnutí ovšem není patrné, že by ve vyjasnění obsahu povolení pro vodní dílo Zbraň správní orgány vyvinuly větší snahu: jestliže je obsah povolení sporný, pouze odkaz správních orgánů na obsah povolení k vyřešení sporu nevede.
34. Je pravda, že žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na stanovisko Povodí Labe, podle kterého by pro vyhovění žalobkynině žádosti bylo potřebné vydat „*nové povolení k nakládání s vodami pro rozdělovací objekty na jezu ve Zbraňi a tím vytvořit podmínky pro umožnění snížení MZP z 80 l/s na 20 l/s.*“ Vyjádření a stanoviska správce povodí však nejsou pro vodoprávní úřad závazná a jsou standardními účastnickými úkony (§ 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád), a to i přes zčásti veřejnoprávní charakter povodí podle zákona č. 305/2000 Sb., o povodích (srov. rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2014, č. j. 47 A 15/2012-152, a ze dne 14. 10. 2021, č. j. 51 A 11/2020-142, č. 4412/2023 Sb. NSS). Ostatně Povodí Labe ve svém vyjádření ani nepoukázalo na to, že by podmínky, které „je potřeba vytvořit“, znamenají právě snížení závazně stanoveného MZP pro celý obtokový náhon.

35. Soud též podotýká, že ke spornému obsahu povolení pro vodní dílo Zbraň se v předcházejícím řízení ani v řízení před soudem nevyjádřil oprávněný z tohoto povolení – Rybářství Chlumec nad Cidlinou. To by přitom mělo mít zvýšený zájem na tom, aby byly závazně stanovené podmínky v povolení pro vodní dílo Zbraň dodržovány. Ve vyjádření k vodoprávnímu řízení ze dne 26. 1. 2022 Rybářství Chlumec nad Cidlinou sdělilo, že si na vegetační období roku 2022 a 2023 vyžádalo od odborných společností působících v oblasti vodního hospodářství posouzení schopnosti odtokového náhonu převést určité množství vody v různých objemech a posouzení vlivu délky toku na koncový objem převedené vody u „mostku v obci Žehuň“. Z toho plyne, že oprávněný z povolení pro vodní dílo Zbraň více než 10 let po jeho vydání teprve zkoumá vlastnosti obtokového náhonu a až na základě nově získaných dat bude moci navrhnout a realizovat opatření (objem propouštěné vody, údržba koryta, průběžný monitoring apod.), která povedou k zajištění požadovaného MZP po celé délce náhonu. To svědčí o tom, že Rybářství Chlumec nad Cidlinou buď mělo za to, že bylo povolením pro vodní dílo Zbraň zavázáno k dodržování MZP „pouze“ bezprostředně pod rozdělovacím objektem, nebo svou povinnost udržovat MZP po celé délce obtokového náhonu v průběhu let podcenilo (soudu není zřejmé, jakým způsobem by MZP po celé délce obtokového náhonu udržovalo, pokud nedisponovalo poznatky o vlastnostech obtokového náhonu v rámci hydrologického cyklu, a ze spisového materiálu není patrné, že by byl MZP v průběhu toku průběžně kontrolován).
36. Především je ale udržování MZP po určité délce vodního toku náročnější než jeho udržování na konkrétním místě. Je totiž potřeba zohlednit např. infiltraci do podloží, odpar nebo odběry v rámci obecného nakládání s povrchovými vodami, přičemž tyto ztráty se mohou v průběhu toku měnit (v závislosti na konkrétních přírodních podmínkách a nakládání s vodami podél toku). Udržování MZP v rámci delšího úseku vodního toku tak vyžaduje komplexní systém monitorování průtoku a případnou koordinaci s jinými povolenými zásahy do průběhu dotčeného vodního toku. Závazně stanovená hodnota MZP by totiž měla být v principu zachována v jakémkoli profilu úseku. Pro udržení do jisté míry konstantního (resp. nepodkročujícího 80 l.s^{-1}) průtoku v délce několika kilometrů je tak potřebné přijmout určitá opatření spočívající zejména v koordinaci povolených odběrů z odtokového náhonu a průběžného monitoringu průtoku vody. Povolení pro vodní dílo Zbraň však žádné komplexnější podmínky týkající se udržování MZP po celé délce obtokového náhonu nestanovilo. Měrný profil se podle podmínek v povolení pro vodní dílo Zbraň (výrok IV. bod 4) týkal pouze pevného jezu ve Zbrani, kam měla být umístěna vodotečná lať s vyznačením míry tolerance. Monitoring průtoku na jiných místech nebyl v povolení pro vodní dílo Zbraň reflektován, přičemž při požadavku na jeho minimální dodržení v celé délce obtokového náhonu by dávalo smysl zkoumat průtok zvláště na konci dotčeného úseku; z logiky věci lze předpokládat, že pokud je na konci dotčeného úseku naměřen požadovaný průtok, byl tento průtok dodržen i ve všech předchozích částech úseku (ačkoli je u tohoto obecného východiska vždy potřeba zohlednit individuální okolnosti vodního toku – např. přítoky).
37. Soud též souhlasí se žalobkyní v tom směru, že v povolení k odběru povrchových vod ze Žehuňského náhonu, která byla vydána chronologicky před povolením pro vodní dílo Zbraň, by byla v případě, že by v celém náhonu musel být dodržován MZP 80 l.s^{-1} , omezena. Ve správním spise se nachází 14 povolení k odběru povrchových vod vydaných v roce 2007. K podmínce zachování MZP v nich buď není uvedeno nic, nebo je v nich bez konkrétní hodnoty stanoveno, že pod místem odběru musí být zachován MZP. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že v roce 2007 se hodnota MZP odvozovala od schváleného

manipulačního řádu Žehuňského rybníka. To je ale v rozporu s jeho dříve zastávaným názorem v prvním a druhém rozhodnutí o odvolání, v nichž (správně) uvedl, že manipulační řád není závazný a měl by vycházet z vydaných povolení k nakládání s vodami (nikoli naopak). Ani u povolení k odběru povrchových vod, která o zachování MZP mlčí, nelze dovodit, že oprávnění z těchto povolení byli zavázáni dodržovat MZP stanovený v (nezávazném) manipulačním řádu. Odkazem na hodnoty v manipulačním řádu se proto žalovaný s námitkou zásahu do dříve vydaných povolení k odběru vody z obtokového náhonu (za předpokladu, že by povolení pro vodní dílo Zbraň požadovalo dodržovat MZP po celé délce náhonu) dostatečně nevyrovnal.

38. Navíc, tato povolení by při výkladu zastávaném vodoprávním úřadem a žalovaným byla naopak i v rozporu s povolením pro vodní dílo Zbraň, resp. by jej nikoliv zanedbatelně omezovala. Rybářství Chlumec nad Cidlinou by pak bylo nuceno do odtokového náhonu vpouštět takové (dopředu komplikovaně odhadnutelné – viz objednaná analýza v bodě 35 tohoto rozsudku) množství vody, v rámci něhož by bylo třeba zohlednit její úbytek způsobený odebíráním vody oprávněnými ze 14 povolení k odběru povrchových vod. To by (za současné absence přesného měření) vedlo (a s ohledem na skutečnosti popsané v bodě 35 tohoto rozsudku vede) ke značné nejistotě Rybářství Chlumec nad Cidlinou.
39. Ze skutečností zjištěných vodoprávním úřadem a žalovaným tedy nelze dospět k jednoznačnému závěru, že povolením pro vodní dílo Zbraň byl MZP stanoven pro delší část (úsek) vodního toku (obtokový náhon). Pro takové závěry nejsou ve spise dostatečné podklady a vodoprávní úřad i žalovaný se nedostatečně vypořádal s žalobkyninými námitkami. Z dostupných okolností (popsaných výše) nicméně podle soudu plyne, že povolení pro vodní dílo Zbraň stanovilo MZP pro profil bezprostředně pod vodním dílem (rozdělovacím objektem). Žalobkynina žádost a povolení k vodnímu dílu Zbraň tedy, zdá se, nejsou ve vzájemné kolizi.
40. To znamená, že se žalovaný, popřípadě vodoprávní úřad (k tomu podrobněji níže – bod 43 tohoto rozsudku) musí žalobkyninou žádostí věcně zabývat a při nejednoznačnosti podmínek v povolení pro vodní dílo Zbraň (a sporu o obsahu takových podmínek) vycházet z objektivních okolností (možností vodního toku plnit hydrologické a ekologické funkce a zájmů ostatních subjektů majících zájem na využívání vodního zdroje). Mezi těmito zájmy je potřeba najít rovnováhu. Vždy jde o hledání obecně přijatelných řešení v závislosti na konkrétních okolnostech toho kterého případu. Ochrana povrchové i podzemní vody jako nenahraditelné složky životního prostředí (§ 1 odst. 1 vodního zákona) a význam odpovídajícího průtoku vody v toku pro funkci ekosystémů i kvalitu vody (při nižších průtocích může dojít např. ke zvýšení koncentrace znečišťujících látek nebo k rozvoji sinic) je bezesporu důležitým veřejným zájmem. Na druhou stranu, požadavek na zodpovědný přístup k životnímu prostředí (tedy i k vodním zdrojům) v sobě zahrnuje také přihlédnutí k hospodářskému a sociálnímu rozvoji (srov. čl. 191 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie a bod 12 preambule směrnice č. 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky). Proto musí být požadavek na snížení MZP poměřován s dopady požadovaného vyššího odběru, a to jak na životní prostředí, tak na obecné užívání vod i ostatní povolené odběry. Jistou snahu o takové poměřování lze nalézt ve druhém rozhodnutí vodoprávního úřadu, z něj ovšem nebylo zřejmé, jak vodoprávní úřad ke svým závěrům dospěl (hodnoty, se kterými operoval při posuzování potřebného průtoku pro realizaci ostatních povolených odběrů a provoz malé vodní elektrárny, nebyly dostatečně zdůvodněny a podloženy).

41. Žalobkyni lze též přisvědčit v tom ohledu, že dosavadní postup vodoprávního úřadu byl zjevně nezákonný. Pomine-li soud to, že vodoprávní úřad v řízení důsledně nepostupoval podle § 115 odst. 8 vodního zákona, jenž v souvislosti se závaznými stanovisky, námitkami i důkazy ve vodoprávním řízení zavádí přísnou koncentraci řízení nejenom na všechny účastníky, ale i na dotčené orgány (není na úvaze vodoprávního úřadu, zda má být řízení koncentrováno, či nikoliv, protože zákon mu v tomto ohledu možnost uvážení neposkytuje), vodoprávní úřad též v rozporu s § 50 odst. 2 správního řádu včas neopatřil všechny podklady pro vydání rozhodnutí a nezjistil všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu (§ 50 odst. 3 správního řádu). Podklad spočívající v povolení pro vodní dílo Zbraň měl totiž opatřit vodoprávní úřad (nikoliv jeden z účastníků), protože vodní zákon vodoprávnímu úřadu výslovně ukládá, že má o všech svých rozhodnutích vést evidenci (§ 19 vodního zákona). Navíc na vydání povolení pro vodní dílo Zbraň a všech v této věci vydaných rozhodnutích se podílela tatáž oprávněná úřední osoba. Soud tak dává žalobkyni za pravdu v tom, že vodoprávní úřady si musí být vědomy své rozhodovací činnosti. Nepostupují-li tak, porušují nejenom vodní zákon, ale i základní zásady správního řízení podle § 2 až § 8 správního řádu (např. zásada rychlosti řízení podle § 6 správního řádu, zásada vzájemného souladu postupů podle § 8 správního řádu). To pak může zakládat odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).
42. Co se týče doložené e-mailové komunikace mezi úřední osobou vodoprávního úřadu a advokátem, již soud při jednání provedl, žalobkyně neuvedla, jak by z této komunikace měla vyplývat nějaká vnitřní motivace oprávněné úřední osoby rozhodovat v rozporu se zákonem (tedy že by měla s ohledem na svůj poměr k věci nebo účastníkům řízení nějaký zájem na výsledku řízení). Jestliže oprávněná úřední osoba vyhledává odbornou (právní) konzultaci, svědčí to spíše o snaze zajistit zákonnost rozhodnutí, než žádost účelově zamítnout bez dostatečných podkladů. Z doložené komunikace ani neplyne, že by nebyl vodoprávní úřad (oprávněná úřední osoba) schopen nestranně a nezávisle rozhodovat a předchozí řízení by tak bylo zatíženo procesní vadou, která by měla vliv na zákonnost rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2021, č. j. 2 As 30/2019-40). Tato námitka tak není důvodná.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

43. Na základě výše uvedeného soud shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost [§ 78 odst. 1 s. ř. s.]. Věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s. Ačkoli se žalobkyně domáhala zrušení i prvoinstančního rozhodnutí, soud přistoupil jen ke zrušení napadeného rozhodnutí. Opačný postup je totiž výjimkou z obecného principu omezené kasace. Zrušit nejenom rozhodnutí správního orgánu druhého stupně (žalovaného), ale také rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, je namístě tehdy, je-li patrné, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vůbec nemělo být vydáno, eventuálně v případech, kdy odvolací správní orgán nemůže vady tohoto rozhodnutí sám napravit a je tedy patrné, že odvolacímu orgánu nezbude nic jiného, než správní rozhodnutí prvního stupně zrušit a věc vrátit k novému projednání správnímu orgánu [§ 90 odst. 1 písm. b) správního řádu]. Žalovaný však výše popsané vady sám napravit může a je na něm, jaký postup považuje za účelnější a vhodnější pro naplnění obecných zásad správního řádu (např. zásada hospodárnosti řízení a dobré správy).

44. V dalším řízení správní orgány řádně posoudí obsah podmínky týkající se dodržování MZP stanovené v povolení pro vodní dílo Zbraň. Toto posouzení se bude týkat případné potřeby dodržovat určitý MZP v celém obtokovém náhonu, možnost, jak lze stanovený MZP na určitém úseku vodního toku udržovat a kontrolovat, postoji oprávněného z povolení pro vodní dílo Zbraň k jeho povinnosti udržovat MZP (v celém obtokovém náhonu nebo v konkrétním profilu) a omezení, které by stanovení MZP 80 l.s⁻¹ přineslo dříve povoleným odběrům. V posledně zmíněné otázce přitom není dostačující poukaz na hodnoty v manipulačním řádu, jelikož ten by měl být aktualizován právě z důvodu vydání nových povolení. Vezmou přitom v úvahu předběžný názor soudu, podle něhož je z dostupných okolností namístě dovozovat, že povolení pro vodní dílo Zbraň stanovilo MZP pro profil bezprostředně pod vodním dílem (rozdělovacím objektem), resp. se správní orgány s okolnostmi, na jejichž základě soud ke svému předběžnému názoru došel, dostatečně vypořádají. V takovém případě v souladu s tím, co soud nastínil v bodě 40 tohoto rozsudku, žalobkyninu žádost věcně posoudí, pročez budou vycházet z objektivních okolností (možností vodního toku plnit hydrologické a ekologické funkce i při nižším průtoku a zájmů ostatních subjektů majících nárok na využívání vodního zdroje). Pokud dospějí k závěru, že taková úvaha může překračovat jejich odbornost, § 115 odst. 13 vodního zákona počítá s možností zpracování znaleckého posudku, přičemž v souladu s § 71 odst. 3 písm. b) správního řádu se doba zpracovávání znaleckého posudku nepočítá do doby, v níž má správní orgán rozhodnout (v tomto ohledu se nabízí rovněž zohlednění analýzy zpracované odbornou společností, jež měla být zpracována z podnětu Rybářství Chlumec nad Cidlinou). Aby však správní orgány předešly dalšímu zbytečnému prodlužování řízení, v souladu se základními zásadami správního řízení (§ 2 až § 8 správního řádu) promyšleně, systematicky a koncentrovaně shromáždí všechny podklady nutné k vydání rozhodnutí (např. všechny relevantní povolení – viz jejich povinnost vycházet z evidence podle § 19 vodního zákona) a učiní je součástí spisu. Následně v souladu s § 115 odst. 8 vodního zákona poučí účastníky řízení a dotčené orgány o koncentraci řízení tak, aby v souladu se zákonem mohly nastat její účinky a mohlo být rozhodnuto v přiměřené době.
45. Soud neprováděl důkaz napadeným rozhodnutím, prvostupňovým rozhodnutím, předchozími rozhodnutími vydanými v průběhu vodoprávního řízení, odvoláními, povolením pro vodní dílo Zbraň, žalobkyninou žádostí o prodloužení platnosti povolení k odběru povrchové vody z Žehuňského náhonu ze dne 3. 12. 2019 a dříve vydanými povoleními pro odběr povrchové vody z Žehuňského náhonu (povolení ze dne 24. 5. 2007, č. j. OŽP/3085.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 24. 7. 2007, č. j. OŽPZ/2968.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 11. 6. 2007, č. j. OŽPZ/3409.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 15. 5. 2007, č. j. OŽPZ/2283.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 25. 7. 2007, č. j. OŽPZ/3422.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 11. 7. 2007, č. j. OŽPZ/3267.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 26. 6. 2007, č. j. OŽPZ/3181.P/07/Pr/Ro; povolení ze dne 26. 7. 2007, č. j. OŽPZ/3641.P/07/Pr/Ro a povolení ze dne 24. 7. 2007, č. j. OŽPZ/2869.P/07/Pr/Ro), neboť se jedná o listiny obsažené ve správním spise, kterým se dokazování neprovádí (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud pro nadbytečnost neprovedl ani důkaz rozhodnutím o dodatečném povolení stavby ze dne 1. 3. 2011, č. j. OZPZ 71449/2010, a kolaudačním souhlasem s užíváním stavby ze dne 8. 6. 2011, č. j. OZPZ 31871/2011. To, zda byl systém závlah ovocného sadu postaven na základě stavebního povolení, anebo bez něho, s projednávanou věcí nijak nesouvisí.
46. O náhradě nákladů rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, proto jí

soud přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladů na zastoupení advokátem ve výši 12 342 Kč. Výše odměny advokáta zahrnuje tři úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby a podání repliky k vyjádření žalovaného podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5, § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a dále náhradu hotových výdajů za tři úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za účast při jednání žalobkyni nelze přiznat právo na náhradu nákladů řízení, protože ji při něm zastupoval její zaměstnanec, nikoliv jí zplnomocněný advokát. Za tento úkon žalobkyni nelze přiznat ani náhradu hotových výdajů podle § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. V soudním řízení správním se totiž neuplatní vyhláška č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu ani nosné důvody nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/13, na jejichž základě lze nezastoupenému účastníkovi řízení, jenž má právo na náhradu nákladů řízení, přiznat náhradu hotových výdajů v paušální výši (viz rozsudky NSS ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, č. 3344/2016 Sb. NSS, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25). Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, k nákladům řízení tak patří i náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % ve výši 2 142 Kč. Náhradu nákladů řízení uložil soud žalovanému zaplatit žalobkyni ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

47. Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). Soud osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost neuložil. Rozhodl proto, že tato osoba nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 6. srpna 2024

Lenka Bursíková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.